

5 TAŞ SOSYAL VE

FİNANSAL

LİDERLİK PROGRAMI

İZLEME VE DEĞERLENDİRME RAPORU 2024 - 2025

*Bu etkinlik Garanti BBVA tarafından desteklenmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	1
2. GİRİŞ	3
2.1. Programın Amacı	3
2.2. Programın Uygulama Aşamaları ve Süresi	4
- Eğitim Aşaması	4
- Sınıf İçi Uygulamalar & Mentorluk Buluşmaları	6
- Uzman Buluşmaları	6
- Şube Ziyaretleri	7
- Çözüm Kampı	7
3. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
3.1. Araştırma ve Analiz Yöntemleri	10
3.2. Programın Öğretmenler Üzerindeki Etkisi	10
3.3. Programın Öğrenciler Üzerindeki Etkisi	18
4. SONUÇ	23
5. KAYNAKÇA	25

1. Yönetici Özeti

5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı, Garanti BBVA desteğiyle ve Aflatoun International iş birliğiyle Öğretmen Akademisi Vakfı tarafından uygulanmaktadır. Bu program, ilkokul, ortaokul seviyesindeki öğrencilere, finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik bilgi ve becerilerinin, aktif öğrenme yöntemleri kullanılarak kazandırılmasını amaç edinmiştir.

Bu amaç ile gerçekleştirilen 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nda, **2 gün süren eğitimlerden** sonra **3 ay süren uygulama aşamasına** geçilmiştir. Bu aşamada programa katılan öğretmenlerden, onlara iletilen görevlerin sınıf içinde uygulamaları beklenerek, bu süreçte öğretmenlerin iletişim, bilgi ve teknik konulardaki ihtiyaçlarının giderilmesi; gerçekleştirilen çalışmaların ve programa dair gelişmelerin takip edilmesi amacıyla **Mentor Buluşmaları** düzenlenmiştir.

Yine uygulama aşamasında, 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın 5 temel bileşeni olan;

- Kişisel Anlayış ve Keşif
- Haklar ve Sorumluluklar
- Tasarruf ve Harcama Bilinci
- Planlama ve Bütçeleme
- Sosyal ve Finansal Girişimcilik

gibi konu alanlarını kapsayan **Uzman Buluşmaları** gerçekleştirilmiştir.

Bu buluşmalar aracılığıyla, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin öz farkındalık, haklar ve sorumluluklar, finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik hakkında temel bir kavrayış elde etmeleri hedeflenmiştir.

Program kapsamında, öğrencilerin bankacılık işlemleri ve bankaların rolü ile sorumluluklarını yerinde öğrenmeleri, finansal becerilerini geliştirmeleri ve bilinçli tüketici ile finansal lider olma yolunda ilerlemeleri amacıyla, bu ziyarete gönüllü olarak katılmak isteyen öğretmenler, şubeye kolay erişim sağlanan yerlerde, öğrencileriyle birlikte banka **Şube Ziyaretleri** gerçekleştirmiştir.

Programın sonunda ise, uygulayıcı öğretmenlerin liderliğinde, öğrenci, veli ve mentorların katılımıyla **Çözüm Kampı** düzenlenmiştir. İşbirlikçi öğrenme yaklaşımının esas alındığı bu çözüm kampında, öğrenciler takım çalışması ile geliştirdikleri projelerini sunmuşlardır.

Bu kapsamda yürütülen program ile Türkiye'nin 28 farklı ilinde ve 42 farklı ilçesinde görev yapan 1.228 öğretmen bu eğitim programından faydalanmış, eğitim aşamasını tamamlayan bu öğretmenler aracılığıyla, 24.816 öğrenciye sosyal ve finansal liderlik alanlarında potansiyellerini keşfetme fırsatı sunulmuş, hem teorik hem de pratik açıdan bilgi ve becerilerini geliştirebilmeleri için olanak tanınmıştır.

Bu sonuç; %122,8 gerçekleşme oranı ile, programın başında hedeflenen öğretmen sayısının üzerinde bir öğretmen sayısına ulaşıldığını göstermiştir. Bu da programın başarılı ve etkili bir şekilde uygulandığını ve hedeflenenin ötesinde bir etki yarattığını yansıtabilir.

Son olarak, 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın izleme & değerlendirme çalışmaları kapsamında, programa katılan öğretmen ve öğrencilere ön-test, son-test, eğitim değerlendirme anketi ve odak grubu görüşmeleri gibi nicel ve nitel araştırma yöntemleri uygulanmıştır.

Uygulanan analiz ve değerlendirme çalışmaları sonucunda, 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın, katılımcı öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişim süreçlerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Bununla birlikte, katılımcılara program öncesi ve sonrası programa ilişkin "motivasyon ve heyecan" düzeylerini değerlendirmek için sorulan sorulara verdikleri yanıtlar, program öncesi ve sonrası motivasyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğunu göstermiştir.

Projeye dahil olan öğretmenler, öğrenci merkezli bir eğitim yaklaşımını deneyimleyerek ve aktif öğrenme yöntemlerine başvurarak bu uygulamadaki öğretmen ve öğrenci rollerini, öğretim yöntem ve tekniklerini deneyimleyerek öğrenme fırsatı elde etmişlerdir. **Öğretmenlere uygulanan ön-test ve son-test sonuçları, öğretmenlerin bilgi düzeyi, finansal okuryazarlık ve aktif öğrenme teknikleri açısından belirgin bir gelişim gösterdiğini ortaya koymuştur.**

Diğer yandan, programı tamamlayan öğretmenler aracılığıyla öğrencilerin, finansal okuryazarlık sosyal girişimcilik ve toplumsal odaklılık konularında bilgi, beceri, tutum ve davranış düzeyinde kazanımlar elde ettikleri gözlemlenmiştir. **Öğrencilere uygulanan ön-test ve son-test sonuçları ise, finansal okuryazarlık, sosyal girişimcilik ve problem çözme becerileri alanlarında farkındalık ve uygulama düzeyinde artışın olduğunu göstermiştir.**

Ayrıca, velilerle yapılan odak grubu görüşmelerinde velilerin çocuklarında gözlemledikleri değişimlere ilişkin sorulan soruya verdikleri yanıtlarda çocukların, finansal okuryazarlığın temel bileşenlerinden biri olan tasarruf konusunda farkındalık düzeyinin üzerine çıkarak tasarruf ve harcama bilincini yaşam pratiklerine taşımaya başladıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak, **5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı**'nın, öğrencilere ve öğretmenlere girişimcilik sosyal ve finansal liderlik alanlarında bilgi, tutum ve beceriler kazandırarak önemli bir etki yarattığı söylenebilir. Ayrıca, programın öğretmenlerin mesleki yetkinliklerini geliştirmelerine öğretim yöntemlerinde ve sınıf içi uygulamalarında yenilikçi yaklaşımlar benimsemelerine, kişisel gelişimlerine yönelik özgüven kazanmalarına da destek olduğu ifade edilebilir.

Saygılarımızla, ÖRAV
Öğretmen Akademisi Vakfı

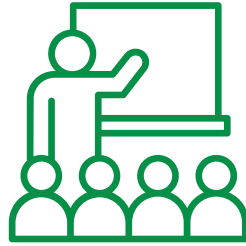
2. GİRİŞ

2.1. Programın Amacı

5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı, Garanti BBVA desteği ve Aflatoun International iş birliğiyle ilkököl ve ortaokul öğrencilerine finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik becerileri kazandırmayı hedefleyen bir eğitim programıdır. Benzer gerekçelere ve niteliklere uygun olarak hazırlanan bu gibi liderlik programları aktif öğrenme yöntemleriyle desteklenerek öğrencilerin finansal okur yazarlık ve toplumsal sorunlara çözüm üretme becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. (Lusardi & Mitchell, 2014)

Ortak yazarları arasında ÖRAV uzman eğitimcilerin de yer aldığı, 2023 yılında Interchange'de yayımlanan; "Contribution of the Social and Financial Leadership Education Program to Students and Teachers" isimli makalede de finansal okuryazarlık eğitimlerinin etkinliğini artırmak için aktif öğrenme yöntemlerinin önemine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin bu ve benzeri programların birer parçası olmalarının, uzun vadede öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkılar sağlayacağı sonucuna varılmaktadır.

Programın temeli, finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik alanında yapılan akademik çalışmalara dayanmaktadır. Bu çalışmalar, söz konusu becerilerin erken yaşta kazandırılmasının, bireylerin ekonomik karar alma ve toplumsal dönüşüm süreçlerinde etkin rol oynamalarına katkı sağladığını göstermiştir. (Mandell & Klein, 2009) Bu liderlik programı kapsamında, Türkiye'nin 28 farklı ilinde ve 42 ilçesinde görev yapan 1.228 öğretmen programa katılmış ve bu öğretmenler aracılığıyla 24.816 öğrenci, sosyal ve finansal liderlik konularında hem teorik hem de pratik bilgi ve becerilerini deneyimleme fırsatı bulmuştur.

Öte yandan, 10 yıla yakın süredir uygulanan bu liderlik programından, bugüne dek çevrim içi ve yüz yüze ortamda toplamda **4.218 öğretmen** faydalanmış ve bu öğretmenler aracılığıyla **64.777 öğrencinin** sosyal ve finansal liderlik konusunda hem teorik hem de pratik uygulamalar ile bilgi ve beceri kazanmalarına olanak tanınmıştır.

2.2. Programın Uygulama Aşamaları ve Süresi

Sosyal ve Finansal Liderlik Programı, iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. Bu aşamalar sırasıyla öğretmenlere yönelik hazırlanan eğitimi ve ardından öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını teşvik eden içeriklerden oluşmaktadır. Şekil 1 'de programın uygulamalarına yer verilmiştir.

Şekil 1: Programın Uygulama Aşamaları Görseli

Buna göre programın eğitim ve uygulama aşamaları:

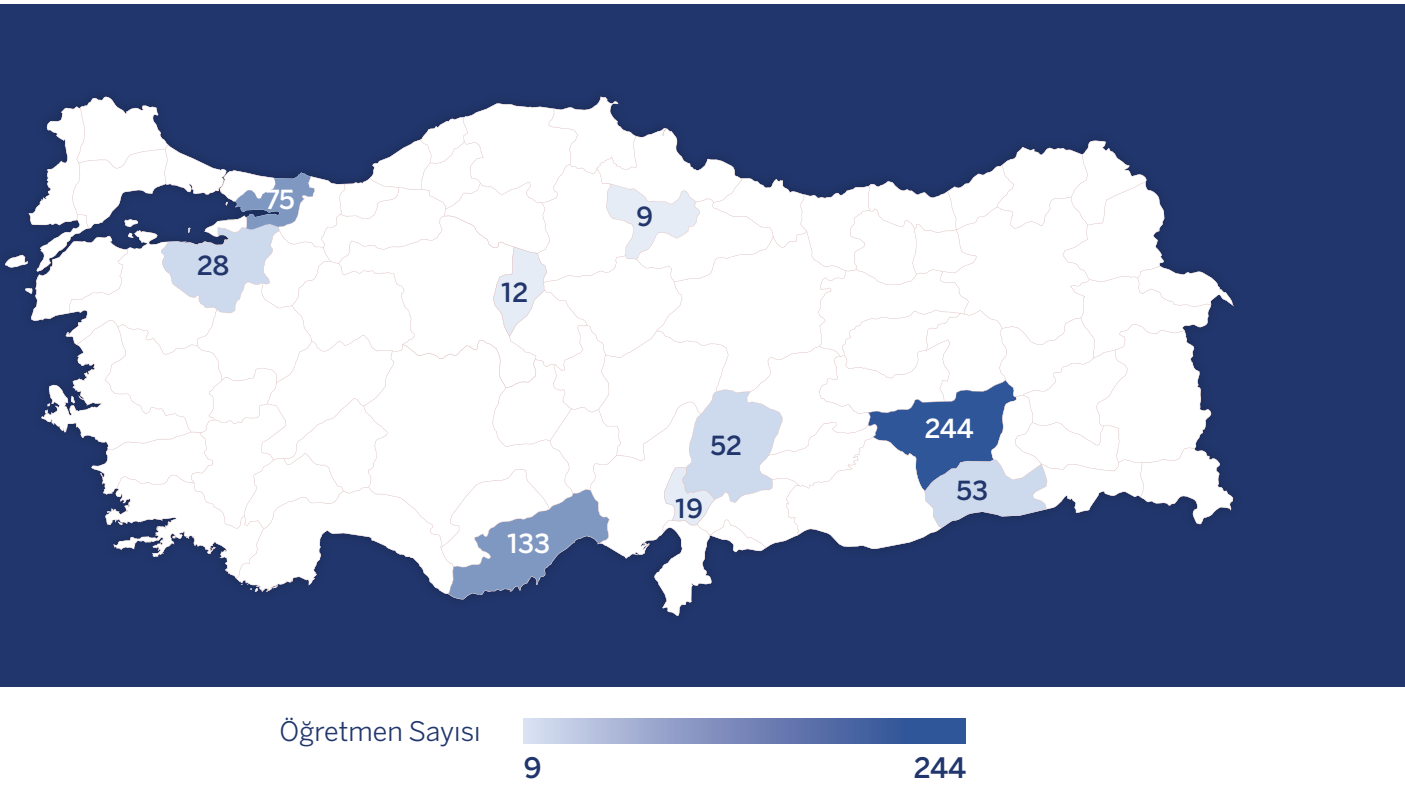
1-Eğitim

Eğitim aşaması belirlenen tarihlerde hafta sonları olmak üzere 2 günlük yüz yüze eğitimi kapsamaktadır. **2024 yılında toplamda 16.064 saat ÖRAV'daki kısmi zamanlı eğitimciler tarafından yüz yüze eğitim verilmiştir.**

Şekil 1'de yer verilen kategorilerde, eğitim programı boyunca aşağıdaki konular ele alınmıştır:

- Sosyal girişimcilik
- Sosyal ve duygusal becerilerin desteklenmesi
- Haklar ve sorumluluklar ilişkisi
- Finansal okuryazarlık
- Birikim, bütçeleme ve planlama için öneriler
- Kaynakların verimli kullanılması ve tasarruf
- Problemi tanımlama ve çözüm üretme
- İş birliği proje uygulamaları
- Aktif öğrenme teknikleri ve çocuk merkezli öğretim

Türkiye'nin 81 ilinde başvuruya açılan bu programın ilk aşaması olan eğitim aşamasının uygulandığı uygulandığı il ve katılımcı sayılarına Şekil 2 'de yer verilmiştir.

Şekil 2: Eğitimlerin Uygulandığı İllerin ve O İllerdeki Katılımcı Öğretmen Sayılarının Yer Aldığı Harita Görseli

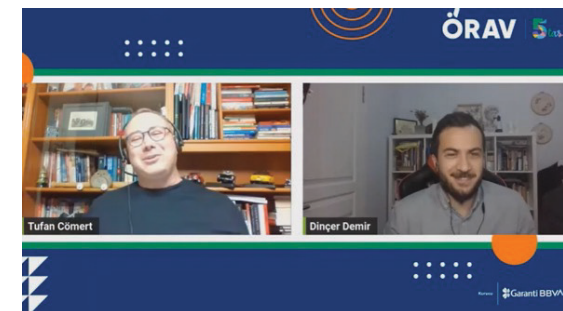
Haritaya göre, **Diyarbakır (244) ve Mersin (133) illeri en yüksek öğretmen katılımına sahipken, onları Kocaeli (75), Mardin (53) ve Kahramanmaraş (52) takip etmektedir. Katılımın düşük olduğu iller arasında Amasya (9), Kırıkkale (12) ve Osmaniye (19) bulunmakta, bu illerde katılımcı öğretmen sayısı nispeten daha azdır.** Genel olarak büyükşehirlerde ve eğitim faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde öğretmen katılımının daha yüksek olduğu söylenebilir.

2-Sınıf içi Uygulamaları & Mentorluk Buluşmaları

Eğitim aşamasından sonra uygulama aşamasına geçilerek 3 ay boyunca öğretmenlere gönderilen görevlerin sınıf içinde uygulanması beklenmektedir. Bu süreçte uygulayıcı öğretmenlerin program süresince iletişim, bilgi ve teknik konulardaki ihtiyaçlarının karşılanması; gerçekleştirilen çalışmaların ve programa dair gelişmelerin takip edilmesi amacıyla mentor buluşmaları düzenlenmiştir. Bu buluşmalar her tema için birer kez yapılmaktadır. ÖRAV kısmi zamanlı eğitimcileri tarafından mentorluk toplantıları ve mikro öğrenme paketleri ile ilgili destek sağlanırken uzman buluşmalarında ise, ilgili konularda uzmanlaşmış kişiler tarafından bilgi desteği sunulmuştur. Ayrıca velilere yönelik hazırlanan destekleyici kaynaklarda da velilerin bu alanlarda çocuklarıyla ne yapmaları gerektiğini içeren bilgilerin yer aldığı kitapçıklar hazırlanarak, veli buluşmalarında paylaşılmıştır.

3-Uzman Buluşmaları

Alanında uzman profesyonellerin çevrim içi ortamda öğretmenler ve velilerle bir araya geldiği; öz farkındalık, haklar ve sorumluluklar, sosyal girişimcilik ve finansal okuryazarlık gibi konularda kavramsal çerçevelerin temellendirdiği oturumlar düzenlenmiştir. 2024 yılında her mentorluk grubu için **4 kez** paylaşılan Uzman Buluşmaları ile öğretmenlerin bilgi birikimlerinin artırılması sağlanmıştır. Böylelikle bu buluşmalar aracılığı ile 1.334 kişiye erişim sağlanmıştır.

4-Şube Ziyaretleri

Öğrencilerin bankacılık işlemleri ve bankaların rolünü yerinde gözlemlemeleri amacıyla düzenlenen şube ziyaretlerinde, 2024 yılında **11 farklı ilde 22 şube** ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretler, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerilerini pratikle desteklemek amacıyla yapılmıştır. Ziyaret sonrası yapılan değerlendirme anketine göre, toplamda 572 öğrenci katılmıştır. Değerlendirme sonuçları incelendiğinde **şube ziyaretlerinin katılımcılar tarafından oldukça faydalı bulunduğu belirtilmiştir.**

5-Çözüm Kampı

Bu kampa, programın tüm aşamalarını tamamlayan öğretmenlerle, çevrelerinde gözlemledikleri sorunlara çözüm üretme amacı güden sosyal girişim fikirleri geliştiren öğrenciler birlikte katılmaktadır. Katılım süreci, öğrencilerin sundukları proje fikirlerinin değerlendirilmesiyle başlar. Bu değerlendirme sonucunda, 5 takım seçilerek kampa davet edilir. Böylece, öğretmenler ve öğrenciler, edindikleri bilgi ve becerileri somut projelere dönüştürerek öğrendiklerini gerçek dünyada uygulama fırsatı bulurlar. Bu kapsamda 2024 yılında Ocak ve Haziran aylarında iki kez düzenlenen kampa **87 kişi** katılmıştır. Katılımcılara kamp sonrası gönderilen değerlendirme anketine göre, katılımcıların **%53'ü öğretmenlerden, %30'u velilerden ve %17'si öğrencilerden oluşmuştur.** Bu oranlar, kampın üç önemli aktörünün iş birliği içinde etkin bir şekilde çalışmasına olanak tanınmasına dair güçlü bir gösterge olmuştur.

Program kapsamında uygulanan eğitim ve uygulama aşamalarından sonra program katılımcılarına gönderilen değerlendirme anketinde katılımcılara açık uçlu sorular yöneltilmiş ve verilen yanıtlar doğrultusunda **Tablo 1**'de yer alan program kazanımlarına hem öğrenci etkisi hem de öğretmen etkisi düzleminde ayrı ayrı yer verilmiştir.

Kazanımlar	Öğretmenlerin Kazanımları	Öğrencilerin Kazanımları
Sosyal Girişimcilik	Sosyal girişimcilik kavramını öğrenip, bunu sınıf projelerine entegre etme becerisi	Sosyal sorunlara yönelik çözüm odaklı projeler geliştirme ve hayata geçirme
Finansal Okuryazarlık	Tasarruf ve bütçe planlaması konusunda öğrencilerini bilinçlendirme yollarını öğrenme	Birikim yapma, bütçe oluşturma ve harcamalarını planlama becerisi kazandırma
Hak ve Sorumluluk Bilinci	Haklar ve sorumlulukları etkin bir şekilde ilişkilendirerek öğretim yöntemlerini geliştirme	Haklarını ve sorumluluklarını anlayarak toplumsal duyarlılık kazanma
Sosyal ve Duygusal Beceriler	Sınıf içindeki etkinliklerle öğrencilerin empati, iş birliği ve iletişim becerilerini güçlendirme	Kendini ve başkalarını tanıyarak, empati ve iş birliği becerilerini geliştirme
Çözüm Odaklı Yaklaşım Geliştirme	Öğrencilerle iş birliği yaparak yaratıcı ve etkili çözümler geliştirme	Problemleri tanımlama, çözüm üretme ve uygulama becerileri kazanma

Tablo 1: Programın Öğrenci ve Öğretmenler Açısından Kazanımlarının Değerlendirilmesi

5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın eğitimine katılan öğretmenlere program sonrası gönderilen eğitim değerlendirme formu ile program kazanımlarına ne ölçüde ulaşıldığı ve öğretmenler ile öğrenciler üzerindeki etkisi ölçülmüştür. Anketi yanıtlayan 532 katılımcıdan 362'si, programa dair memnuniyetlerini 1 ile 10 arasında puanladıkları soruda 7 ve üzeri puan vererek, programa olan memnuniyetlerini yüksek bir seviyede ifade etmiştir. Kazanım ölçekleri ve açık uçlu sorulara verilen yanıtlarda ise, program kazanımlarına **%95 oranında** ulaşıldığı tespit edilmiştir. Diğer yandan, öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan, programın etkili ve verimli olduğu, öğretmenlerin sınıfa taşıma motivasyonlarının yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Uygulanan tüm değerlendirme ve analiz ölçeklerinden çıkan sonuçlara göre,

5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programıyla,

- Sosyal ve finansal liderlik alanlarında öğretmenler ve öğrenciler için kapsamlı bir eğitim ve mentorluk süreci sunarak tüm katılımcılar için önemli kazanımların elde edilmesine olanak tanındığı,
- Öğretmenlerin eğitim sürecine aktif katılımı ve sınıf içi uygulamaları sayesinde öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve liderlik becerilerinde gelişim gözlemlendiği,
- Kapsayıcı ve esnek eğitim modelleri ile daha geniş bir kitleye ulaşarak farklı öğrenme tercihlerine yanıt verebilecek alternatif uygulama kurgularının geliştirildiği,
- Aile katılımını teşvik eden veli buluşmaları ve müdür mektupları, sürecin sürdürülebilirliğine katkı sağladığı; programa katılan öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik mikro öğrenme paketleri ile finansal okuryazarlık farkındalığının desteklendiği ifade edilebilir.

Sonuç olarak, tüm bu değerlendirmelerden 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın, öğretmenler ve öğrenciler için finansal okuryazarlık, sosyal girişimcilik ve liderlik becerilerini geliştiren bütüncül bir model sunduğu ve bu sayede hedeflenen kazanımlara ulaşılabildiği sonucu ortaya çıkabilir.

3. Programın Değerlendirilmesi

3. 1. Araştırma ve Analiz Yöntemleri

5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'nın sosyal etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada, nicel ve nitel araştırma teknikleri birlikte kullanılarak, karma araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Programın katılımcı öğretmenler ve öğrencilere olan etkisini anlamak için, ön-test ve son-test ölçekleri uygulanmıştır. Bu ölçeklerin yanı sıra, nitel araştırma kapsamında öğretmen ve öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin 1.183'ü ön-test formunu doldururken, 214'ü son-test formunu¹ tamamlamıştır. Öğrencilerden ise, 3.186'sı ön-test formunu, 1.380'i ise, son-test formunu doldurmuştur.

Yine programın birinci aşaması olan eğitim aşamasını değerlendirmek üzere, program sonrası öğretmenlerden eğitim değerlendirme anket formunu doldurmaları istenmiştir. Buna göre 1.228 uygulayıcı öğretmen arasından 532'si bu anketi yanıtlamıştır. Bu da yapılan değerlendirmelerin analizi için yeterli bir veriye ulaşıldığını göstermektedir.

Elde edilen nicel ve nitel verilerin analizi için Power BI, Excel ve Excel Power Query gibi istatistiksel analiz ve tablolama programları kullanılmıştır.

3. 2. Programın Öğretmenler Üzerindeki Etkisi

Programın başlangıç öncesinde uygulanan ön-teste katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda katılımcı öğretmen profili çıkarılmıştır. Buna göre, **ön testi uygulayan katılımcı öğretmen sayısı 1.183 kişi olup, toplam katılımcı sayısının %98'inin ön testi doldurması, katılımcı profilinin analiz edilebilmesi açısından önemli bir veri sağlamıştır.**

¹Son teste katılımı artırmak için, uygulayıcı öğretmenler merkez ekipteki uzman eğitimciler tarafından aranarak, programın aşamaları arasında yer alan son teste katılım teşvik edilmiştir. Ancak, aktarılan sözlü beyanlara göre, öğretmenlerin kişisel yaşamları ve mesleki yoğunlukları gibi nedenlerden dolayı programın tüm aşamalarının tamamlanamadığı ve dolayısıyla son teste de katılımın bu nedenlerle düşük olduğu tespit edilmiştir.

Ön testi uygulayan katılımcı öğretmenlerin cinsiyet dağılımına bakıldığında **%40.9**'u erkeklerden, **%59.1**'i ise, kadınlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Öte yandan yine ön testte öğretmenlerin görev aldıkları sınıf düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. Bu verilere göre yapılan analizde ise, katılımcı öğretmenlerin **%55.7**'sinin ortaokul kademesinde, **%44.3**'ünün ilkokul kademesinde görev yaptıkları görülmüştür. (Tablo 2)

Cinsiyet	Katılımcı Sayısı	Yüzdelik Dağılım
Kadın	703	59.1%
Erkek	480	40.9%
Sınıf Düzeyi	Katılımcı Sayısı	Yüzdelik Dağılım
İlkokul	214	44.3%
Ortaokul	269	55.7%
Toplam Öğretmen Sayısı: 1183		

*Sınıf düzeyi hesaplanırken yalnızca, programın hedef kitlesi olan 3.4.5.6.7. sınıflar analiz edilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Tanımlayıcı İstatistikleri

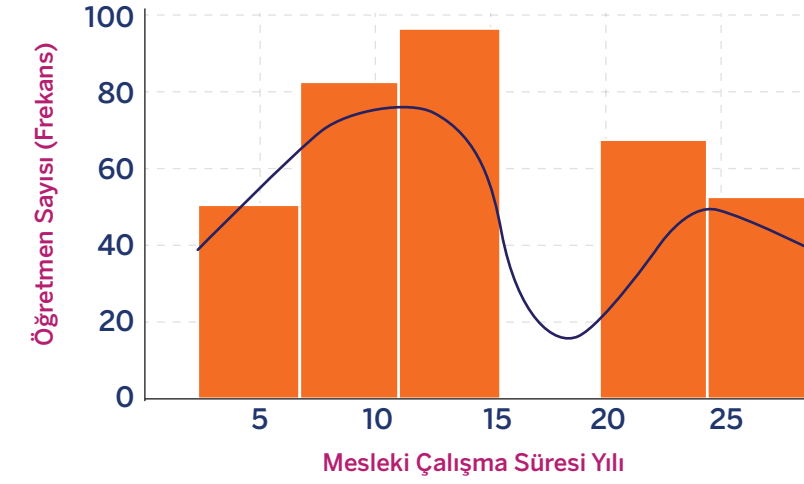
Branş dağılımlarına bakıldığında ise, en yüksek oranla **Sınıf Öğretmenlerinin** programa dahil olduğu görülmüş, **19 farklı branştan** öğretmenin katıldığı programda, Sınıf Öğretmenliği branşını sıklık olarak sırasıyla, **Sosyal Bilgiler, Türkçe, İlköğretim Matematik** branşları takip etmiştir. (Tablo 3)

Branş	Yüzde
Sınıf Öğretmenliği	50.8
Sosyal Bilgiler	13.2
Türkçe	11.6
İlköğretim Matematik	9.7
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	7.3
Fen Bilimleri	7.3

* %5 ve üzeri olan branşlar listelenmiştir.

Tablo 3 : Katılımcı Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Branşların Yüzdelik Dağılımları

Mesleki Çalışma Süresi Sıklık Dağılımı

Grafik 1: Ön Testi Uygulayan Öğretmenlerin Görev Sürelerinin Frekans Dağılımı

Diğer yandan, **Grafik 1** 'de yer alan histogram'da belirtildiği şekilde ön testi uygulayan tüm katılımcı öğretmenlerin mesleki çalışma süreleri incelendiğinde ise, özellikle erken kariyer döneminde **(1-5 yıl)** ve ileri deneyim seviyelerinde **(20-26 yıl)** belirgin bir yoğunlaşma olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcılara ayrıca, 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı'na daha önce katılıp katılmadıkları ve eğer katıldılarsa programa dair görevleri tamamlayıp tamamlamadıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin %3'ü daha önce programa dahil olduklarını belirtmiş, programa katılan öğretmenlerin de %81.2'si tüm görevleri tamamladıklarını iletmışlerdir.

Daha önce katılan öğretmenler, tekrar katılma motivasyonları ile ilgili görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Şekil 3: Programa Başlamadan Önce ve Program Tamamlandıktan Sonra Öğretmenlerin Motivasyon ve Heyecan Düzeyi Ortalamaları

Ön-testte, katılımcı öğretmenlerden programa başlamadan önceki heyecan ve motivasyon düzeylerini 1 ile 10 arasında bir puanla değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirme sonuçlarına göre programa başlamadan önce öğretmenlerin programa karşı duydukları ortalama heyecan ve motivasyon düzeyleri 7.89 olarak puanlanmıştır. Bu oran, öğretmenlerin çoğunluğunun programa başlamadan önce yüksek motivasyona sahip olduklarını ve programa katılmak için heyecan duyduklarını düşündürülebilir.

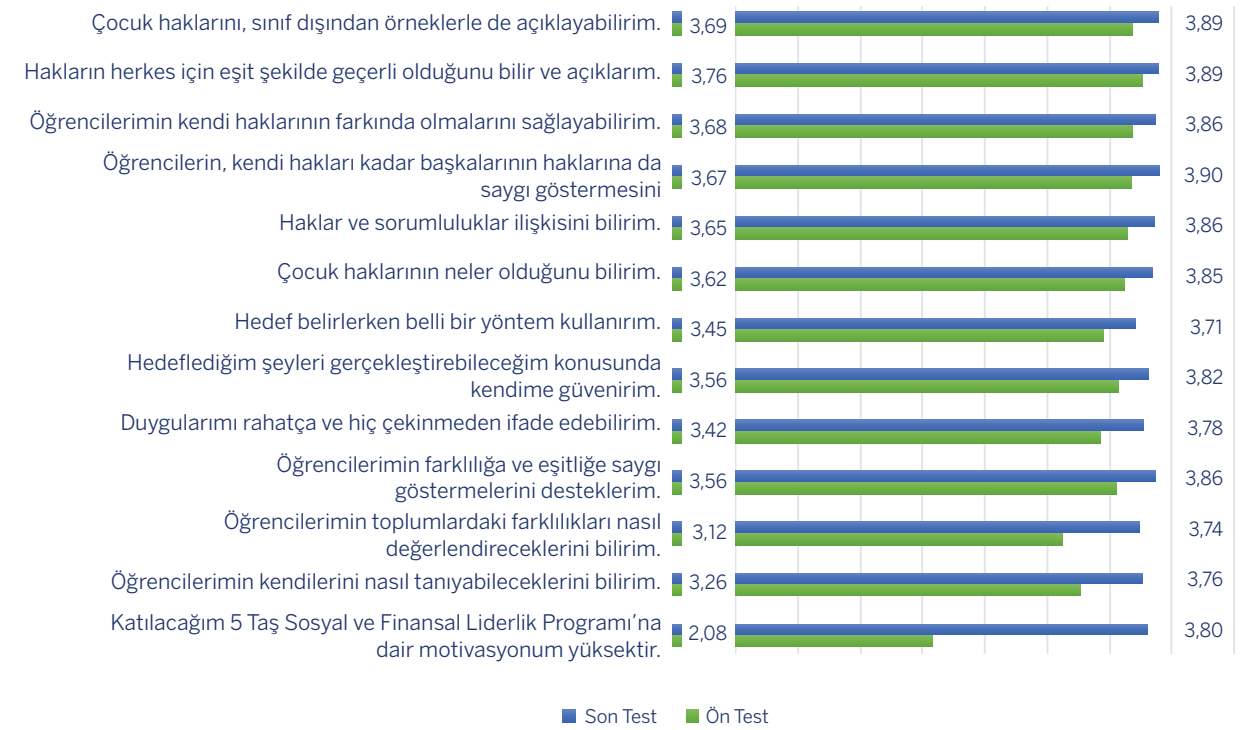
Aynı soru, programı tamamlayan öğretmenlere program sonrasında da sorulmuştur. Program sonunda, son-testi yanıtlayan **214 öğretmenin motivasyon düzeylerinin ortalaması ise, 8.65 olarak ölçülmüştür.** Ön-test ve son-test ortalamaları arasındaki ilişkiye **Şekil 3'**te verilmiştir.

Bu kapsamda, puan dağılımlarına program öncesi ve program sonrası olarak ayrı ayrı bakıldığında, programa katılmadan önce öğretmenlerin yüksek motivasyona sahip oldukları, bununla birlikte program sonunda motivasyon ve heyecan düzeylerinin daha da arttığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, programın etkin bir şekilde ilerlediğini ve öğretmenler üzerinde daha fazla etki yarattığını gösterebilir. Verilen puanlar, programın öğretmenler üzerinde yarattığı etkileşimin, programa duydukları ilgi ve heyecanın artmasına katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

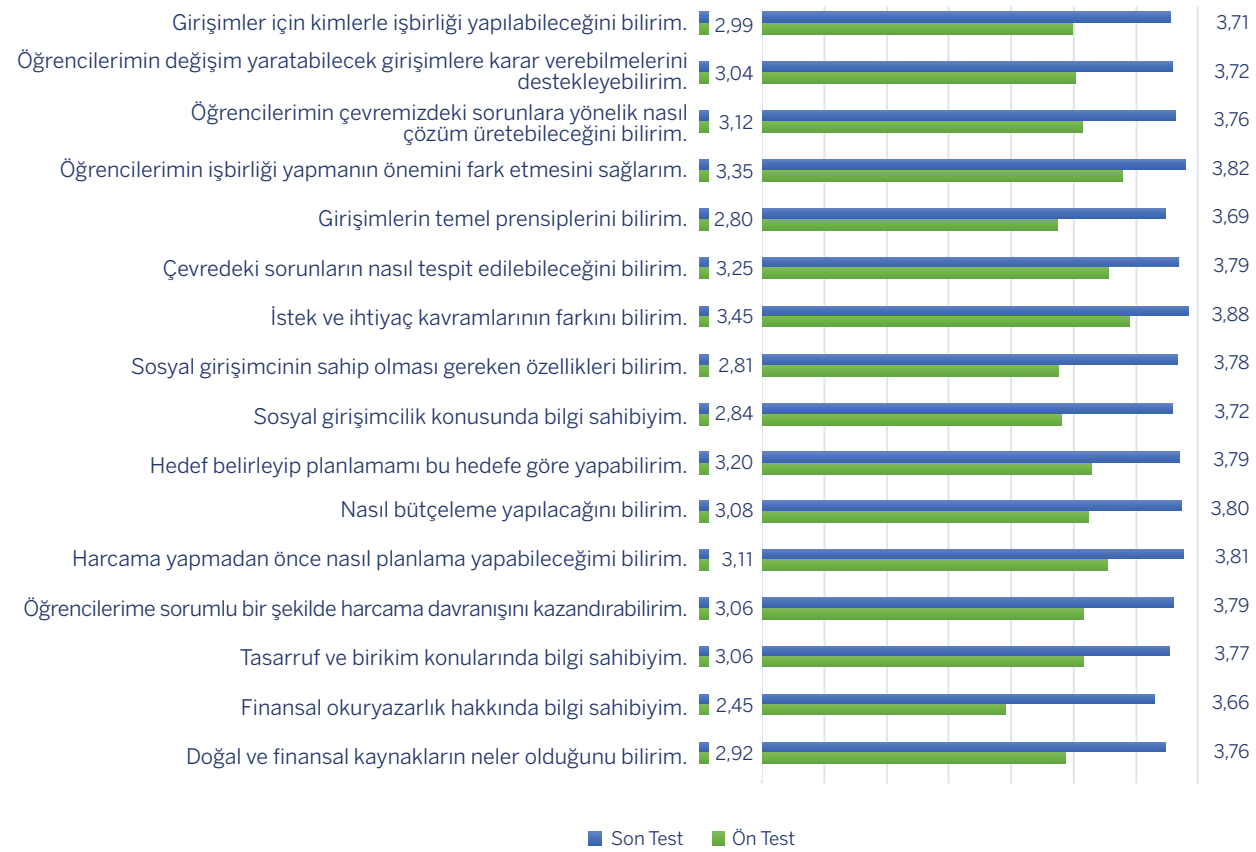
Öğretmenlere, program kazanımlarını ölçmeyi amaçlayan **Likert tipi ölçekler**, hem program başlamadan önce hem de programı tamamladıktan sonra uygulanmıştır. Program öncesi ve sonrası öğretmenlerin ön test ve son testte verdikleri yanıtlar, nicel olarak karşılaştırılmıştır. Buna göre program etkisi ve kazanımları üç ana boyutta incelenmiştir: **bilgi düzeyi, finansal okuryazarlık ve aktif öğrenme teknikleri**. Bu bağlamda, eğitim öncesi ve sonrası bu üç boyut için ayrı ayrı üç farklı ölçek tasarlanmış ve uygulanmıştır. Likert tipi ölçeklerde sıralanan ifadeler, katılımcılardan **"1: Kesinlikle Katılmıyorum"** ile **"4: Kesinlikle Katılıyorum"** arasında kendilerine en uygun gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

Bilgi düzeyi ile ilgili verilen ifadeler katılımcıların ön-testte verdiği cevapların ortalaması 3.40 iken, son-testte bu ortalama 3.79'a yükselmiştir. Benzer şekilde, finansal okuryazarlık boyutunda ortalamalar 3.03'ten 3.77'ye çıkmıştır. Her iki boyutta oluşan nicel farklılıklar yorumlandığında, programın bilgi düzeyi ve finansal okuryazarlık farkındalığı yaratma amaçlarına ulaşarak, program hedeflerine uygun bir değişim potansiyeli için zemin yarattığı söylenebilir.

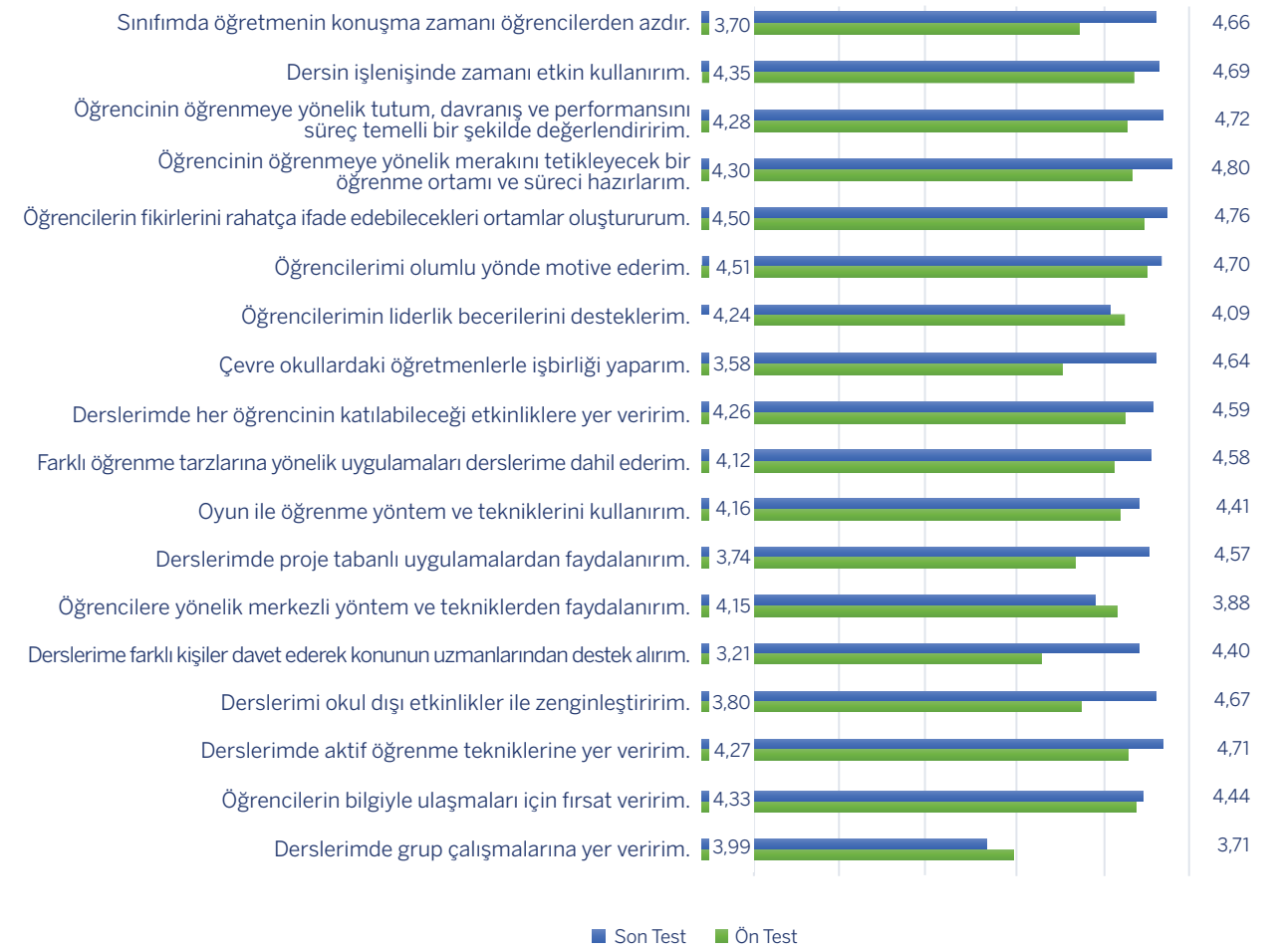
Aktif öğrenme teknikleri boyutunda ise, öğretmenlerin belirli bir düzeyin üzerinde olduğu gözlemlenmiş, ancak ön-testte 4.09 olan ortalama son-testte 4.49'a yükselmiştir. Bu da sınıf içi uygulamaların, uzman desteklerinin ve mikro öğrenme paketlerinin öğretmenler açısından etkili olduğunu düşündürülebilir. (Bu boyutta sınıf içi pratikler ölçülürken, **"1: Kesinlikle Katılmıyorum"** ile **"5: Kesinlikle Katılıyorum"** arasında bir ölçek kullanılmıştır.) Uygulanan ölçeklere ilişkin sonuçlar Grafik 2, Grafik 3 ve Grafik 4'te sunulmuştur.

Grafik 2: 5 Taş Eğitim Programı Bilgi Düzeyi Ön ve Son Test Ortalamaları Bar Grafiği

Grafik 3: Finansal Okuryazarlık Düzeyi Ön ve Son Test Ortalamaları Bar Grafiği

Grafik 4: Aktif Öğrenme Teknikleri Ön ve Son Test Ortalamaları Bar Grafiği

Son-testlere verilen cevap ortalamaları, eğitim kazanımlarına büyük ölçüde ulaşıldığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, katılımcı öğretmenlere bazı açık uçlu sorular yöneltilmiş ve cevaplamaları istenmiştir. Özellikle, **"Bu programa katıldıktan sonra, öğretmenliğinizde neyi değiştirmek veya neyi daha farklı yapmayı hedefliyorsunuz?"** sorusuna verilen cevaplar, katılımcıların bu eğitim programından edindikleri bilgileri sınıflarına taşıma konusundaki motivasyonlarını yansıtmaktadır:

"Öğretmenlik mesleğime, bir liderlik perspektifi kazandırarak, öğrencilerime yalnızca akademik başarı için değil, hayat boyu öğrenme ve gelişim için ilham vermeyi amaçlıyorum. Öğrencilere daha ilham verici bir rehber olmak ve daha farklı bir perspektif kazanmak istiyorum."

"Meslekten (Matematik) kaynaklı olarak çocukların tamamına hitap etmemiz biraz zor oluyor. Açıkçası bunu değiştirmek istiyorum; dersimi tüm sınıfın aktif katılabileceği bir ortamda işlemek istiyorum. Bunun için de eksik yönlerimi bulup geliştirmeyi hedefliyorum."

"Öğrencileri hayatın merkezine alıp yaşamlarını daha özgün ve bilinçli şekilde sürdürmelerini sağlamak istiyorum. Onların sadece akademik başarıya odaklanmalarını değil, hayat becerileri kazanmalarını ve karşılaştıkları zorlukları daha bilinçli bir şekilde aşmalarını desteklemeyi amaçlıyorum."

Ayrıca, öğretmenlerin bu programdan edindikleri kazanımlara dair algıları, "Bu programı uygulamanın size neler kattığını düşünüyorsunuz? (Duygu, beceri, tutum, davranış ekseninde düşünebilirsiniz.)" sorusuna verilen cevaplarla yorumlanmıştır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar, bu eğitim programının hem kişisel hem de mesleki yaşantılarına önemli bir katkı sağladığına dair güçlü bir algı geliştirdiklerini gösterebilir:

"Öğrencilerimle yüksek bir motivasyonla, herkesin yeteneği ve ilgisi çerçevesinde işbirliği yaparak, araştırma duygumuzu geliştirici şekilde hareket ettik. Etkinliklerimizi yaparken çok keyif aldık. Kalabalık bir sınıfım olmasına rağmen yılmadan, zevkle çalıştık. Finalde İstanbul'a gidememek üzdü bizi. Sonuç itibarıyla öğrencilerimde verimli bir dönem oldu. Okul binası dışına çıkarak destek alma yolları araştırdık, bilgi dağarcığımızı genişlettik. ÖRAV ve Garanti Bankası'na bu güzel proje için teşekkür ederim."

"Bu program sayesinde önce kendi finansal becerilerimi sorgulayarak, öğrencilerime neler kazandırabilirim diye düşündüm. Beceri ve davranış odaklı düşünerek farklı bakış açısı nasıl kazandırılır sorusuna cevaplar bularak kendimi geliştirdiğimi düşünüyorum. Günlük yaşantımda birçok tutumumu değiştirdi; alışveriş alışkanlıklarım, bir olayı evrensel niteliklerle değerlendirme becerim, neden-sonuç bağlamını daha kolay kurabilme davranışım gelişti."

"Bu program ile beraber maddi olarak düşük seviyede olan öğrenciler ile çok sayıda etkinlik yapılabileceğini öğrenmek beni mutlu etti. Elimizdeki imkanlarla nasıl mutlu olunur, nasıl birikim yapılır, nasıl dönüştürerek kullanabiliriz gibi şeyleri öğrendik. Bunun yanı sıra, öğrenciler arasında meydana gelen uyruk farklılıklarının büyük problemler oluşturduğunu gözlemlerken, bu program sayesinde bunun daha azaldığını fark ettim. Kendini Türkçe dili ile ifade edemeyen öğrencilerin, resim çizerek duygu ve düşüncelerini aktarabildiklerini gördük."

"Öğretmenliğin sadece ders anlatmak olmadığını, aslında öğrencilerimle birlikte öğrenme sürecinin bir parçası olduğumu fark ettim. Onlarla birlikte projeler yürütmenin, onların dünyalarına dokunmanın ve gelişimlerine şahit olmanın benim için ne kadar önemli olduğunu gördüm. Öğretmen ne kadar kendini geliştirirse, öğrencilerine de o kadar büyük bir katkı sağlayabileceğini bir kez daha anladım. Bu proje de bize bunu yaşattı; öğrendik, öğrettik ve öğrencilerimizle birlikte büyüdük."

Programın Öğrenciler Üzerindeki Etkisi

Programın başlangıcında uygulanan ön-teste katılımcı öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı katılımcı öğrenci profili çıkarılmıştır.

Tablo 4'te yer alan **cinsiyet dağılımına bakıldığında**, öğrenci nüfusunun %53'ünü kız öğrencilerden %47'sini ise, erkek öğrencilerden oluştuğu gözlemlenmiş, bu da cinsiyet açısından dengeli bir dağılım olduğunu göstermiştir. **Sınıf düzeyi açısından** değerlendirildiğinde, ön testi uygulayan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%72.6) ilkokul seviyesinde eğitim alırken, ortaokul öğrencileri ise, %27.4 ile daha düşük bir oranı temsil etmiştir.

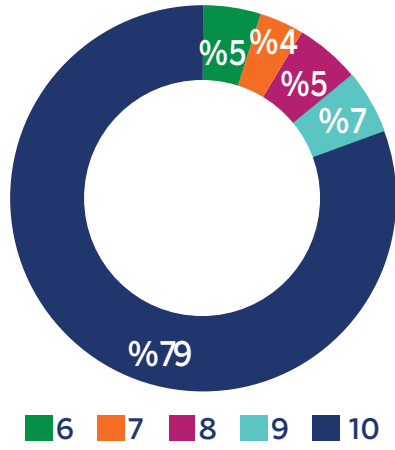
Toplamda 3.186 öğrencinin katıldığı bu dağılım, ilkokul seviyesindeki öğrenci yoğunluğunun ortaokula kıyasla daha yüksek olduğunu ve eğitim sisteminde erken yaş grubundaki öğrenci sayısının belirgin bir şekilde fazla olduğunu ortaya koymuştur.

Cinsiyet	Katılımcı Sayısı	Yüzdelik Dağılım
Kız	2008	53.0%
Erkek	1778	47.0%
Sınıf Düzeyi	Katılımcı Sayısı	Yüzdelik Dağılım
İlkokul	2749	72.6%
Ortaokul	1037	27.4%

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Programa, projenin hedef kitle grubunda yer alan **3., 4., 5, 6. ve 7. sınıf öğrencileri ve öğretmenleri birlikte katılmışlardır**. Programa katılan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımı **Tablo 4**'te gösterilmiştir.

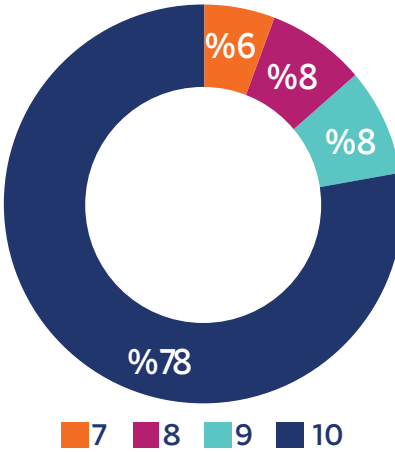
Diğer yandan, ön testte "**Daha önce programa katıldınız mı?**" sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde ise, '**Evet**' yanıtı veren öğrenci yüzdesinin ise , **%5.9** olduğu görülmüştür. Buna göre,yine aynı ön testte yer alan ve öğrencilerin programa dair duydukları heyecan ve motivasyon düzeylerinin 1-10 puan arasında derecelendirmelerinin istendiği soruya yanıt veren öğrencilerin yüzdelik dilimlerine, **Grafik 5**'de yer verilmiştir.

Grafik 5: Daha Önce Programa Katılan Öğrencilerin Programa Başlamadan Önce Motivasyon ve Heyecan Düzeyi Dağılımı

Öğrencilerin verdikleri puan ortalamaları incelendiğinde, testi yanıtlayan öğrencilerin %79'unun 10 tam puan verdikleri gözlemlenmiştir. Bu durum, programı daha önce deneyimleyen öğrenciler için programın oldukça değerli ve etkili olduğunu gösterebilir.

Bununla birlikte, programa ilk kez katılan öğrencilerden de yine aynı şekilde programa dair duydukları motivasyon ve heyecan düzeylerini 1-10 puan arasında puanlamaları istenmiştir. Grafik 6'da gösterilen yüzdeler oranlara bakıldığında, bu öğrencilerin %78'i 10 tam puan vermiş, 7 ve üzeri puan veren öğrencilerin oranı ise %100 olarak belirlenmiştir.

Grafik 6: Daha Önce Programa Hiç Katılmamış Öğrencilerin Programa Başlamadan Önceki Motivasyon ve Heyecan Düzeyi Dağılımı

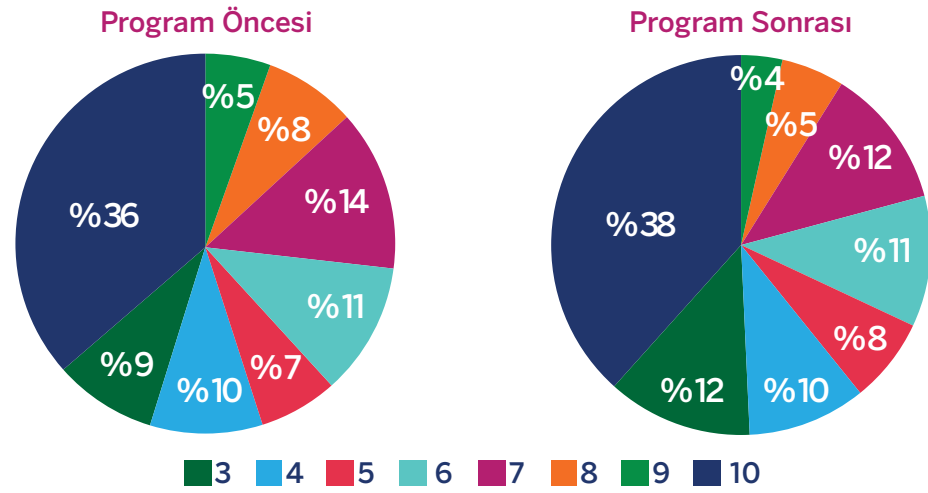
Bu oransal dağılım, programa ilk kez katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun programa yüksek bir motivasyon ve heyecanla katıldığını göstermiştir. Öte yandan, tüm öğrencilerin motivasyon düzeylerinin yüksek olduğunu sonucu da ortaya çıkmaktadır. Bu da program tanıtımının öğrencilerde merak uyandırdığını gösterebilir.

Eğitimin öğrenciler üzerindeki bir başka etkisi program kazanımları ölçeği üzerinden incelenmiştir. Likert tipi hazırlanan ölçekte sıralanan ifadelerle öğrencilerin "1:Kesinlikle Katılmıyorum" ile "5:Kesinlikle Katılıyorum" arasında onlara en uygun gelen seçeneği işaretleyerek ölçekleri doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerin ön-teste verdiği cevapların ortalaması 4.05 iken son-testte bu ortalama 4.22'ye yükselmiştir. Grafik 8'de sunulan bilgilere göre ön test ve son test arasındaki ortalama puan artışı programın öğrencilere olumlu katkılar sağladığını göstermiştir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, öğrencilerin finansal okuryazarlık konusunda daha bilinçli hale geldikleri, tasarruf ve planlı harcama alışkanlıklarının güçlendiği söylenebilir. Ayrıca, sosyal girişimcilik ve problem çözme becerileri gelişirken, takım çalışması ve çevresel farkındalık alanlarında da ölçülebilir ilerleme kaydedilmiştir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda programın öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimlerine önemli katkılar sunduğu söylenebilir.

Grafik 7: Öğrenci Kazanımları Ön ve Son Test Ortalamaları Bar Grafiği

Ayrıca, öğrencilere yöneltilen ön-test ve son-test formunda sosyal girişimciliğe dair projeler geliştirmeye ilişkin motivasyon düzeylerini öğrenmek amacıyla öğrencilerden çevrelerinde gözlemledikleri bir sorunu çözebileceklerine dair inançlarını 1 ile 10 puan derecelendirmeleri puan istenmiştir.(Grafik 8) **Öğrencilerin sosyal girişimciliğe yönelik motivasyon düzeylerine işaret eden bu soruya ön-test formunda 10 üzerinden 7 ve üzeri puan verenlerin oranı %59,2 iken; son-test formunda bu oran %68,2' ye yükselmiştir.** Bu oransal artış² programın öğrencilerin çevrelerinde gözlemledikleri sorunları çözme konusunda daha güçlü bir inanç geliştirmelerine katkı sağladığını gösterebilir.

Grafik 8 : Programa Başlamadan Önce ve Program Bittikten Sonra Öğrencilerin Çevrelerindeki Sorunlara Dair Geliştirdikleri İnanç Düzeyi Dağılımı (Ön Test – Son Test)

Son olarak, programın tüm aşamalarına katılan 6 öğretmen ve Çözüm Kamp'ında öğrencilere eşlik eden 2 veli ile Odak Grubu Görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeye katılan öğretmenler, programın öğrenciler üzerindeki etkilerini, **öğrencilerin takım çalışması ve iş birliğini geliştirdiğini, çocukların motivasyonunu artırdığını ve istek ve ihtiyaç kavramlarını ayırt edebildiklerini** belirtmiştir. Ayrıca, bütçeleme yapmak, tasarruf bilincinin oluşması, sorunlara çözüm odaklı yaklaşım geliştirdiklerini de ifade etmişlerdir. Öte yandan, öğretmenler kendi açılarından da programın kazanımlarını, finansal okur yazarlık seviyelerinin ve tasarruf bilincinin artmasını örnek gösterirken, öğrencilerin geliştirdikleri projelerin de devamı ve yaygınlaştırılması için program sonrası da devam ettiklerini, programa dair uygulamaların sınıf içi uygulamalara dahil edildiğini söylemişlerdir. Bu da programın öğretmenler üzerindeki olumlu etkisini açıkça göstermiştir:

²İstatistiksel olarak 9 puanlık farkın anlamlı olup olmadığını değerlendirebilmek için iki bağımlı değişken arasında (ön-test ve son-test) t-testi yapılmış; test sonucunda p < 0.04 değeri elde edildiği için, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Aşağıda öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelerdeki ifadelerden bazıları yer almaktadır:

"Bu, ilk kez katıldığım bir ÖRAV etkinliği idi. Etkinliklerin öğretici ve faydalı olduğuna inanıyor, katkılarının uzun vadede devam edeceğini düşünüyorum. Gelecekte, çocuklara girişimcilik konularında katkıda bulunarak, onların haklarını, sorumluluklarını bilen, kendini ifade edebilen ve sosyal ve finansal konularda girişimci ruhlu bireyler olmalarını sağlamayı umuyorum. Önerim, çözüm kamplarına daha fazla projenin dahil edilmesidir."

"Kendimi mesleki açıdan dinamik tutacak, geliştirecek, hep daha ileriye taşıyacak, mutlu olup, mutlu edebileceğim eğitimler talep ediyorum. Heyecanla böyle eğitimleri bekleyeceğim. Bir yetişkin olarak ben de finansal okur yazarlığa dair çok şey öğrendim."

"İlçemizde bu tarz eğitimlerin devamı gelirse çok memnun kalırız. her şey için teşekkürler:). Öğrencilerin geliştirdikleri projeyi İlçe Milli Eğitim Müdürümüze de sunmayı planlıyoruz."

"Çözüm Kampı'ndaki iki etkinlik, öğrenciler açısından çok etkili oldu, birisi; Alışveriş Listesi, diğeri ise, İstek-İhtiyaç Listesi, bu listelerin velilerle birlikte hazırlanması, öğrenciler açısından çok etkili oldu."

Aile bireyleri kamp sürecinde çocuklarıyla birlikte eğlenceli bir deneyim yaşadıklarını ve bu deneyimin onlara unutulmaz duygular yaşattığını dile getirmiştir. Çocukların davranışlarını gözlemleme fırsatı bulduklarını, öğretmenlerle empati kurarak sürece dahil olmanın kendileri üzerinde olumlu etkiler yarattığını belirtmişlerdir. Ayrıca, çocuklarının ilk kez şehir dışına çıktıklarını söyleyen aileler, onların kendilerine duydukları güvenden dolayı, gururlu olduklarını ifade etmişlerdir.

Program sonrası çocuklarının okula daha hevesli gittiğini ve öğrenme süreçlerini desteklediğini de eklemişlerdir:

Aşağıda aile bireyleriyle gerçekleştirilen görüşmelerdeki ifadelerden bazıları yer almaktadır:

"Çocuğumla böylesi öğretici bir etkinliğin içinde olmak, bize çok şey kazandırdı. Bu program sonrası çocuğum yeni bir fikirle geldiğinde, ona ' yapamazsın ' dememeyi öğrendim. Aksine onu fikirleri için teşvik ediyorum. "

"Bu projeden sonra çocuğum sürekli yeni projelere dahil olmak için heveslenir oldu, bir sorun gördüğünde hemen onu çözmek için yollar arıyor, onun bu değişimi, küçük kız kardeşine de örnek oldu. Bir de eskiden abisine yeni bir şey alındığında o da hemen isterdi, ama artık bu benim ihtiyacım değil, o yüzden almayacağım diyor."

"Çocuğum bu kampa davet edildiğinde çok mutlu oldum, onun kadar heyecanlandım, artık istediği her şeyi yapabileceğine inanıyorum, çünkü o motivasyonu onda görebiliyorum."

4. Sonuç

Finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik, bireylerin ekonomik ve toplumsal yaşamda bilinçli kararlar alabilmesi için kritik öneme sahiptir. Bu doğrultuda Garanti BBVA'nın desteği ve Aflatoun International iş birliğiyle Öğretmen Akademisi Vakfı tarafından yürütülen **5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı**, öğretmenlerin ve öğrencilerin finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Program, öğretmenlerin finansal ve sosyal liderlik konularında bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayarak sınıflarında bu kazanımları öğrencilere aktarabilmeleri için gerekli araçları sunmaktadır. **Programın uygulama döneminde Türkiye'nin 28 ilinde ve 42 ilçesinde uygulanan program kapsamında 1.228 öğretmen eğitim almış ve bu öğretmenler aracılığıyla 24.816 öğrenciye ulaşılmıştır.**

Programın etkisini ölçmek amacıyla, nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmış; bunun için de öğretmenler ve öğrencilere yönelik ön-test, son-test, eğitim değerlendirme anketi çalışmaları uygulanmıştır. Ayrıca, bu çalışmalara ek olarak odak grubu görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

Programın öğretmenler üzerindeki etkisi üç temel boyutta incelenmiştir:

1. Bilgi düzeyi: Programın öğretmenlerin sosyal ve finansal liderlik konusundaki bilgi birikimlerini artırdığı gözlemlenmiştir.
2. Finansal okuryazarlık: Öğretmenlerin finansal farkındalıklarının geliştiği, bireysel ve sınıf içi uygulamalarda finansal karar alma süreçlerine daha fazla önem verdikleri görülmüştür.
3. Aktif öğrenme teknikleri: Öğretmenlerin, öğrencilere yönelik daha etkileşimli ve uygulamalı öğretim teknikleri benimsediği belirlenmiştir.

Öğrenciler açısından değerlendirildiğinde, programın yalnızca bilgi kazanımı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda davranış ve tutum değişikliği yaratma konusunda da önemli gelişmeler sağladığı gözlemlenmiştir. Program sonrasında, öğrencilerin finansal okuryazarlık farkındalıklarını kazanma bütçeleme yapma, bilinçli finansal kararlar alma, hak ve sorumluluk bilincini geliştirme, sosyal girişimcilik projeleri üretme ve problem çözme becerilerinde ilerleme kaydettikleri, ayrıca çevrelerindeki sosyal sorunlara yönelik çözüm üretme konusundaki inanç düzeylerinin arttığı söylenebilir.

Ayrıca, **veli buluşmaları ve çözüm kampları**, öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmeleri açısından önemli fırsatlar sunmuştur. Velilerle yapılan görüşmeler, programın sadece öğrenciler için değil, aynı zamanda aile bireyleri için de farkındalık yarattığını göstermektedir. Aileler, çocuklarının finansal okuryazarlık farkındalığını kazandığını ve sorumluluk alma konusunda daha bilinçli davrandığını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, 5 Taş Sosyal ve Finansal Liderlik Programı, katılımcı öğretmen ve öğrenciler üzerinde güçlü bir etki yaratarak, finansal okuryazarlık ve sosyal girişimcilik alanlarında önemli kazanımlar sunmuştur. Programın, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı, öğrencilerin finansal okuryazarlık farkındalığı ve sosyal girişimcilik becerilerini geliştirdiği ve toplumsal sorumluluk bilincini artırdığı söylenebilir. İlerleyen dönemlerde, programın yaygınlaştırılması ve daha geniş kitlelere ulaşması, sosyal ve finansal okuryazarlığın erken yaşta kazanılmasını desteklemek adına kritik bir adım olacaktır.

5. Kaynakça

- Avcı, S., Demir, D., Candır, A., & Güven, E. (2023). Contribution of the social and financial leadership education program to students and teachers. Interchange. <https://doi.org/10.1007/s10780-023-09496-6>
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. Journal of Economic Literature, 52(1), 5–44. <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>
- Mandell, L., & Klein, L. S. (2009). The impact of financial literacy education on subsequent financial behavior. Journal of Financial Counseling and Planning, 20(1), 15–24.

ÖRAV

www.orav.org.tr | www.ekampus.orav.org.tr

[f](#) [i](#) [v](#) [in](#) /ogretmenakademisivakfi

[X](#) /orav2008

